

Anja Bijlsma-Lindaart

Lezen in Hellevoetsluis en erover praten

Een gesprek met enkele 5-vwo-leerlingen over literatuur; gelukkig, ze lezen tenminste nog. Vaak omdat het moet, maar ook buiten de verplichte schoolliteratuur om: "omdat ik het leuk vind om iets over het doen en laten van mensen te weten; om even weg te dromen; als ontspanning."

Hun leeservaring in mijn vakgebied (Engels) is erg beperkt: enkele bewerkte readers in de onderbouw en drie klassikaal gelezen werken in 4 vwo, waarbij *Life and Loves of a She-devil* van Fay Weldon hoog scoort in de waarderingscijfers. In vertaling worden respectievelijk werden de boeken van Stephan King en Roald Dahl veel gelezen.

Ik praat dus verder met ze over hun leesvoorkeuren in het algemeen. Er blijft niet zo veel tijd over om te lezen buiten de lijst om. Hun keuze heeft dus alles te maken met hun vakkenpakket. De (soms verplichte) aanschaf van Lijsters, en verwante uitgaven in de vreemde talen dragen bij aan een vrij uniforme keuze in een bepaald leerjaar.

De recent gelezen boeken van Rogier zijn: *Meander* (Tessa de Loo), *Au Pair* (W.F. Hermans), *Die weisse Rose* (Inge Scholl), *Der Prozess* (Franz Kafka), *l'Etranger* (Albert Camus), *Une Morte très douce* (Simone de Beauvoir), *The Cement Garden* (Ian McEwan), *The Ciderhouse Rules* (John Irving). Rogier leest vooral om iets te leren, om andere gezichtspunten op te doen. Hij houdt van boeken waar hij over na moet denken. Hij leest soms boeken op aanraden van zijn ouders en broer en zus, en docenten.

Lisette leest vooral als ontspanning. Wanneer een boek te saai is, legt ze het weer weg. Ze pakt een boek van een bekende schrijver, leest de achterkant en als het haar leuk lijkt neemt ze dat boek. Ze blijft enthousiast over alle boeken van Evert Hartman ("een beetje kinderachtig, maar ik blijf ze mooi vinden en lees ze wel honderden keren"). Als tussendoortjes leest ze romannetjes, want die heb je in een uurtje uit. In de afgelopen maanden las ze voor haar lijst *De donkere kamer van Damocles*, *The Shining*, *Robinson Crusoe*, *Het gouden ei*, *Au Pair*, *Terug tot Ina Damman*, *Karel ende Elegast*, *Mariken van Nieumeghen*, *De kroongetuige*, *Flowers in the Attic* en *De komst van Joachim Stiller*.

Een collega Engels laat zich vaak inspireren door *Diver's Magazine* en recensies in NRC-Handelsblad en de Volkskrant. Ook zij werd gestimuleerd door de aanschaf van Lijsters en Pentaboeken en las daarnaast drie werken van Wolkers, twee van Hugo Claus en Renate Dorrestein. In haar eigen vakgebied vond ze *The Secret History* van Donna Tart erg intrigerend ("mooi, spannend, het laat je niet los; na enkele maanden weet ik nog waarover het gaat"). Verder (her)las ze *David Copperfield*, *The Stepford Wives* (Ira Levin), werk van Sylvia Plath en veel van Fay Weldon. "Het lezen is toch wel erg

gekoppeld aan het literatuuronderwijs; in je achterhoofd houd je je bezig met vragen als: voor wie is dit geschikt en hoe is dit te toetsen?" Voor havo-leerlingen zou ze Fay Weldon, Ira Levin, John Steinbeck (*Of Mice and Men*) en Hemingway aanraden. Voor vwo Donna Tartt, Alice Walker (*The Colour Purple*), Fay Weldon, John Irving (*The World According to Garp*), the Brontë Sisters, en *Huckleberry Finn*.

Mijn collega klassieke talen leest het liefst Engelstalige detectives, thrillers en romans met een psychologische inslag. Enkele auteurs: R. Goddard, Thomas Wolfe, Mark Atwood, Esther Peters, P. Cornwell, L. La Plante. Een boek moet lekker dik zijn. Ze gaat bij de keuze af op de naam van de schrijver die eerder beviel, tips van vrienden en recensies uit de Volkskrant. Als een boek erg aangeprezen wordt, leest ze het wel, maar begint dan uiterst sceptisch, zoals in het geval van Donna Tartt ("een zeer aardig debuut en een interessant verhaal, hoewel de hoofdpersonen niet erg geloofwaardig Latijn spreken en Griekse dagboeken bijhouden. Ik betwijfel ook of een niet-classicus alle referenties aan de Dionysus-cultus zal begrijpen").

De kwestie literatuur/niet-literatuur houdt haar niet bezig, maar ze waagt toch een poging om wat klassiekers voor de lijst aan te bevelen. *The Chosen* (Chaim Potok), *Kiss Kiss* (Dahl), *Her Mother's Daughter* (Marilyn French). En van de meer recente werken kan ze van Graham Swift *Waterland* en van Sally Beauman *Dark Angel* aanbevelen voor vwo-leerlingen en voor havo-lezers *The Danger* van Dick Francis, *Innocent Blood* van P.D. James en *The Secret Diary of Adrian Mole* van Sue Townsend voor havo-lezers.

Deze gesprekjes hebben me weer eens doordrongen van het idee dat we dat vaker zouden moeten doen: gewoon praten over lezen: waar ben je mee bezig, wat vind je mooi, wat vind ik dat nou van. Het beeld is gekleurd, want ik heb natuurlijk vantevoren een selectie gemaakt uit mijn leerlingen en collega's. Maar als het zo nou eens kon, dan hoefde de roostermaker niet te zwoegen voor het mondelinge schoolonderzoek en bleven *Survey*, de *Prisma Uittrekselpocket* en dergelijke ongebruikt in de kast.

